

Plan van aanpak Verbeteracties Kinderopvang

november 2010

Voorgenomen Acties door betrokken organisaties en overheden

Achtergrond

Uit onderzoek naar de kwaliteit van het binnenmilieu in kinderdagverblijven en bij innovatieve kinderopvang is gebleken dat het binnenmilieu daar te wensen overlaat. Naar aanleiding daarvan hebben onderstaande partijen de handen ineen geslagen om te komen tot een plan van aanpak.

Doelstelling

Het plan van aanpak bevat gezamenlijke activiteiten om te komen tot een betere bewustwording ten aanzien van de gewenste kwaliteit van het binnenmilieu en het nemen van eenvoudige concrete maatregelen binnen twee jaar. Meer ingrijpende verbetermaatregelen om het gewenste niveau te behalen worden gefaseerd uitgevoerd, binnen vijf jaar.

Uitgangspunt is dat alle kinderen in de kinderopvang recht hebben op een goede en gezonde leefomgeving onafhankelijk van de opvang in bestaande- dan wel nieuwbouwlocaties.

Het doel van de activiteiten is er voor te zorgen dat het volgens het huidige inzicht vereiste niveau van een gezond binnenklimaat in nieuwbouw per direct en in bestaande bouw binnen tenminste vijf jaar wordt gerealiseerd. De branchepartijen van ondernemers in de kinderopvang spelen in dit opzicht een belangrijke rol bij de noodzakelijke bewustwording in de komende jaren en met betrekking tot de implementatie en naleving van de gestelde vereisten binnen vijf jaar. De resultaten van de maatregelen worden na twee jaar met een tussenmeting, en na vijf jaar in een onderzoek door VROM gemeten en afgezet tegen de uitkomsten van het LBP-onderzoek (kenmerk:R043165aaA1.hv).

Met deze activiteiten wordt tevens invulling gegeven aan de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport van LBP

Dit plan van aanpak met verbeteracties is tot stand gekomen met medewerking van:

- Ondernemers in de kinderopvang te weten MOgroep Kinderopvang en de Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang;
- de ouders de Belangenvereniging van ouders in de Kinderopvang (BOinK);
- de werknemers ABVA/KABO;
- de gemeenten de VNG en Vereniging BWT Nederland;
- de GGD'en GGD Nederland;
- het Rijk de ministeries van OCW, VROM met de VROM-Inspectie en VWS;

Opzet van dit plan van aanpak:

Het eerste deel (A) omschrijft de doelstelling en bevat de intentie tot het gezamenlijk uitvoeren van genoemde activiteiten zoals deze wordt onderschreven door de deelnemende partijen (blz.2).

In deel B wordt in een schema aangegeven hoe de concrete maatregelen passen bij de aanbevelingen van LBP (blz. 3-12).

In de bijlage wordt de lijst met actiepunten geclusterd naar de betrokken partijen (blz 9-13).

A. Doelstelling en intentie om te komen tot een gezonde kinderopvang

Hierbij verklaren onderstaande organisaties in te stemmen met de doelstelling om middels gezamenlijke verbetermaatregelen te komen tot een volgens de huidige inzichten gezonde kinderopvang in Nederland en zich hiervoor actief in te zetten.

De overtuiging is dat een gezamenlijke inspanning op dit terrein een meerwaarde heeft voor het op afzienbare termijn bereiken van het beoogde doel; namelijk een gezonde kinderopvang in Nederland

De brancheverenigingen van ondernemers in de kinderopvang zullen de verantwoordelijkheid nemen om al het mogelijke te doen om bij te dragen aan vergroting van de bewustwording over een gezonde kinderopvang bij de ondernemers. Zij zullen de benodigde verbetermaatregelen voor leggen aan de leden.

De Rijksoverheid spant zich van haar kant in om het opstellen en verspreiden van gewenste voorlichtingsmaterialen financieel en anderszins te ondersteunen.

De intentie is om de hieruit voortvloeiende verbetermaatregelen en afspraken op te nemen in de preambule van het "convenant kinderopvang" met de bedoeling om deze later (na 2 jaar) daadwerkelijk op te nemen in het convenant. Vervolgens zal OCW deze afspraken omzetten in beleidsregels waarmee ze voor alle ondernemers van kracht zijn.

Namens de ondernemers in de kinderopvang:
MOgroep Kinderopvang

de Branchevereniging Ondernemers in de
Kinderopvang

I. Brouwer

Voorzitter

MOgroep Kinderopvang

Namens de ouders:
Belangenvereniging van ouders in de Kinderopvang (BOinK)

Namens de GGD'en:
GGD Nederland

Namens de werknemers:
ABVA/KABO

Namens het Rijk:
OCW

VROM

VROM-Inspectie

VWS

B. Schema Verbeteracties in relatie tot aanbevelingen van LBP

Hieronder volgen de voorgenomen verbeteracties geordend naar de aanbevelingen van LBP. Uit het onderzoek van LBP komt naar voren dat de kindercentra veelal niet voldoen aan de huidige eisen uit het bouwbesluit ten aanzien van de ventilatievoorzieningen en het gebruik daarvan, de geringe (stoor)geluid en het beheersen van de temperatuur in de zomer. Het gaat vaak om bouwtechnische tekortkomingen gepaard met een onvoldoende bewustzijn van de problematiek en het ontbreken van informatie over de oplossingen van geconstateerde problemen of om onvoldoende toegesneden regelgeving dan wel de naleving daarvan. LBP formuleerde zes aanbevelingen:

1. Verbeteren naleving en handhaving wetgeving

De eisen van het Bouwbesluit, zowel voor bestaande bouw als voor nieuwbouw, betreffen een bouwtechnische ondergrens waar altijd aan dient te worden voldaan. Op basis van het onderzoek is evenwel gebleken dat hieraan voor wat betreft de luchtverversing en spuiventilatie van met name de slaapruijten van de kinderdagverblijven niet altijd voldaan wordt. Een eerste prioriteit dient dan ook te worden gegeven aan de naleving van de wettelijke voorschriften door de **eigenaren van kindercentra** en controle en **handhaving van deze eisen door de gemeente**.

	wie	actie	resultaat
Algemeen	VNG	Stimuleert gemeenten wetgeving t.a.v. het binnenmilieu te vertalen naar prioriteiten bij vergunningverlening en toezicht en hierover toegankelijke informatie te verschaffen. Adviseert gemeenten tot het opstellen van een gebouwdossier met daarin de staat van het gebouw.	Duidelijkheid t.a.v. vergunningverlening en toezicht voor zowel gemeentelijke instellingen als ondernemers. De staat en status van een pand en vergunningen daarvan schept duidelijkheid voor gebruikers, eigenaren en toezichthouders.
	Vereniging BWT Nederland	Zet zich in om het toetsingsniveau van de vergunningen aan te scherpen en het handhavingsbeleid op de kaart te zetten door informatieverschaffing en voorlichting via de website en via bijeenkomsten.	Verbetering van (gericht op gezondheidsaspecten) vergunningverlening en handhaving door gemeenten.
	GGD-Nederland	Stimuleert GGD'en om Inspectieprotocollen in het convenantoverleg met ondernemers en ouders te bespreken.	signalen over gezondheidsrisico's agv een onvoldoende binnenklimaat worden afgegeven naar de beheerder van het gebouw en de gemeente
	Branchevereniging en	Bevorderen de naleving van hun leden/eigenaren middels voorlichting, doorgeven van kennis en het verschaffen van hulpmiddelen. Samen met BOinK middels een vijftal concrete, praktische voorbeelden vanuit de praktijk (BSO in school, gebouw niet specifiek voor kinderopvang, 'etalage crèche', opvang in publiek gebouw, opvang in specifiek voor opvang gebouw) informatie en mogelijke verbeteringen bevorderen . De ondernemers bewust maken van de verschillende rollen van de overheid en de houding/acties van de ondernemer richting de overheid al naar gelang de rol; bijv. t.a.v. bouwvergunning, verwerven van gebouwen	Informatie via website, nieuwsbrieven, brochures etc. 5 voorbeelden n.a.v. soorten opvang als inspiratie voor het nemen van verbetermaatregelen door ondernemers. Informatie via website, nieuwsbrieven, brochures etc.

		<p>voor exploitatie, onderhoud en service van ventilatievoorzieningen in gebouwen van de gemeente, controlemechanismen richting de ondernemer.</p> <p>Bevorderen dat het onderwerp, een gezond binnenklimaat, in de risico-inventarisatie gezondheid wordt opgenomen.</p>	Voorstellen aan de eigenaar van de monitor om de nieuwe digitale RI&E met gezond binnenklimaat uit te breiden.
	BOInK	<p>Ondersteunt oudercommissies om via het adviesrecht ondernemers in de kinderopvang aan te spreken op een goede naleving.</p> <p>Samen met brancheverenigingen opzetten van 5 goede voorbeelden.</p>	Ouder(s)(commissies) zijn beter bewust van hun positie en mogelijkheden t.a.v. verbetering naleving. Zie boven: 5 voorbeelden ter inspiratie.
	Abva/kabo	De vakbonden nemen het voldoen aan wet- en regelgeving mee in arbo-eisen bij FCB (arbeidsmarktfonds) en in de arbocatalogus.	Eenduidige eisen vanuit arbo vertaald naar de kinderopvang
	Rijksoverheid	<p>Geeft voorlichting over wettelijke voorschriften en naleving daarvan aan houders.</p> <p>Bevordert het inrichten van een kennis- en informatiepunt voor de kinderopvang t.a.v. binnenmilieu, arbo en gezondheid, bijvoorbeeld ondergebracht in het "digitale instrument" van de ondernemers.</p>	<p>Informatie via websites, nieuwsbrieven etc.</p> <p>De rijksoverheid ondersteunt financieel het uitwerken van de 5 voorbeeldprojecten</p>
Bestaande bouw	Gemeente ondernemers en ouders	Spreken de eigenaar van het gebouw aan op het inventariseren van tekortkomingen en het opstellen van een plan van aanpak om op korte termijn (<1 jaar) aan de wettelijke eisen te voldoen.	<1 jaar voldoen aan wettelijke eisen bestaande bouw.
Bestaande bouw	Vereniging BWT Nederland	Stimuleert Bouw- en Woningtoezicht om samen met de GGD (bijv. bij de ééndagsmethode) inspecties uit te voeren, met name gericht op het beoordelen van de bouw- en installatietechnische aspecten, en zo nodig corrigerende maatregelen op te leggen.	Minder lasten voor de ondernemer door samenwerken bij de ééndagsmethode en zorgen voor gecoördineerde aanpak.
Nieuw bouw	VNG	<p>Adviseert gemeenten bij nieuwbouw, verbouw en uitbreiding zorg te dragen voor een adequate vergunningverlening, toezicht bij de bouw en bij oplevering (opleveringscontrole door onafhankelijke instantie).</p> <p>Adviseert gemeenten om in het licht van de omgevingsvergunning ook nu reeds een geïntegreerde vergunning af te geven, waarbij de vergunning pas wordt afgegeven wanneer aan alle relevante eisen (o.a. Bouwbesluit, wet KO) aantoonbaar is voldaan.</p> <p>Vraagt hierbij speciale aandacht voor kinderopvang langs drukke wegen i.v.m. de luchtkwaliteit en de geluidsbelasting.</p>	<p>Bij oplevering wordt voldaan aan de vereisten.</p> <p>Geïntegreerde vergunning zorgt voor samenhang en dat de start van een Kinderopvanglocatie pas mogelijk als alles in orde is.</p>
Nieuw bouw	GGD-Nederland	Stimuleert de GGD'en om bij nieuwbouw, verbouw of uitbreiding te adviseren en toetsen aan de wet Kinderopvang en andere relevante regels en een gezamenlijke integrale inspectie uit te voeren mbt gezondheid en (brand-veiligheid) met de gemeente (Bwt en brandweer)	Gezamenlijke inspectie betekent een lastenvermindering en efficiëntere klantgerichte benadering.
Nieuw bouw	VROM-Inspectie	Voert thematisch toezicht uit met een steekproef van nieuwbouw cq verbouw van kinderopvang en spreekt betrokkenen aan op hun verantwoordelijkheid	D.m.v. de steekproef ontstaat inzicht in de naleving en waar knelpunten bestaan.

2. Aanpassing ventilatievoorzieningen op nieuwbouweisen

Het prestatieniveau van het Bouwbesluit voor de bestaande bouw kan niet als toereikend worden beschouwd voor de realisatie van acceptabele binnenluchtcondities. Hiertoe zou voor alle bestaande kindercentra (kinderdagverblijven en innovatieve gastouderopvang) ten minste moeten worden uitgegaan van de nieuwbouweisen van het Bouwbesluit voor kinderdagverblijven.

wie	actie	resultaat
Eigenaar van gebouw	Inventarisatie tekortkomingen t.a.v. nieuwbouweisen en opstellen van een plan van aanpak om binnen vijf jaar aan deze eisen te voldoen. Eenvoudige, kleine ingrepen worden direct dan wel binnen 2 jaar uitgevoerd.	Binnen vijf jaar voldoen alle kinderopvanglocaties (dus ook de bestaande bouw) aan de nieuwbouweisen. Speciale aandacht is nodig voor kinderopvang naast drukke wegen i.v.m. de luchtkwaliteit en de geluidsbelasting.
Brancheverenigingen	Stimuleren ondernemers in de kinderopvang om goede verantwoorde kinderopvang te leveren d.m.v. voorlichting over de mogelijkheden tot het aanpassen van de ventilatievoorzieningen op nieuwbouweisen.	In de eerste 2 jaar daadwerkelijk en aantoonbare voorlichting en herhaling hiervan o.a. via websites en (digitale) nieuwsbrieven.
BOinK	Stimuleert oudercommissies om aanpassingen aan ventilatievoorzieningen via het adviesrecht te bewerkstelligen.	Informatie voor ouders toegankelijk op website , FAQs, etc.
GGD-Nederland	Signaleert tekortkomingen in relatie tot convenanten en beleidsregels in de kinderopvang.	GGD adviseert de ondernemer over te nemen verbeteringen (voor zover zij dat kunnen) of verwijst door naar andere instanties.
VNG	Gaat na welke mogelijkheden een gemeente heeft om maatregelen te stimuleren of af te dwingen. Vraagt gemeenten mogelijkheden te bezien om via een financiële regeling geld voor te schieten.	Informatie beschikbaar via website en nieuwsbrieven. Overzicht van mogelijkheden en hoe hier gebruik van te maken.
VROM-inspectie	Kijkt in het kader van haar Thematische toezicht naar binnenmilieu en energie (brandveiligheid) bij nieuwbouw/verbouw.	Geeft inzicht in naleving en knelpunten.
Abva/kabo	Neemt de eisen voor ventilatievoorzieningen mee in de arboreisen bij FCB in de arbocatalogus.	Binnen 2 jaar opgenomen in catalogus.
Rijksoverheid	Ondersteunt voorlichting over benodigde ventilatievoorzieningen en over 'juist en bewust gebruik van ventilatievoorzieningen'. De overheid brengt reeds beschikbare subsidiemogelijkheden ter verbetering van gebouwen in kaart.	Stelt in 2010 geld beschikbaar voor het ontwikkelen van een ventilatiekaart voor gebruik op de locaties. Binnen 1 jaar toegankelijke informatie over subsidies via websites.

3. Toepassen van zon- en warmtewerende maatregelen

Om het binnenklimaat in kindercentra in de zomerperiode in principe binnen acceptabele grenzen te kunnen houden, dient door de **eigenaren** van kindercentra (al dan niet op instigatie van de ondernemer) aandacht te worden besteed aan:

- een effectieve (buiten)zonwering ter plaatse van de zonbeschenen (oriëntatie Z, W, en O) glasvlakken;
- een isolatieniveau van de dakconstructie van ten minste $R_c = 2,5 \text{ m}^2\text{K/W}$, doch bij voorkeur hoger ($R_c \geq 3,5 \text{ m}^2\text{K/W}$). (het materiaalgebruik is ook van belang, voldoende massa creëren)

wie	actie	resultaat
Eigenaar van het gebouw	De eigenaar inventariseert tekortkomingen t.a.v. zon- en warmtewerende maatregelen en voert noodzakelijke acties uit.	Op basis van deze inventarisatie stelt de eigenaar een plan van aanpak op om op korte termijn doch uiterlijk binnen 5 jaar maatregelen te nemen.
Brancheverenigingen	Stimuleren ondernemers in de kinderopvang om goede verantwoorde kinderopvang te leveren met adequate warmtebeheersing d.m.v. voorlichting.	In de eerste 2 jaar daadwerkelijk en aantoonbare voorlichting via website en digitale nieuwsbrief.
BOinK	Stimuleren oudercommissies om aanpassingen aan zon- en warmtewerende maatregelen via het adviesrecht te bevorderen.	Informatie voor ouders toegankelijk op website, FAQs, etc.
GGD-Nederland	Stimuleert GGD'en om tekortkomingen in zon- en warmtewering in relatie tot de RI&E te signaleren.	GGD adviseert de ondernemer over te nemen verbeteringen (voor zover zij dat kunnen) of verwijst door naar andere instanties.
Abva/kabo	Geeft informatie voor medezeggenschapsorganen via websites/nieuwsbrieven aan haar leden.	Informatie binnen 2 jaar op website www.fcbwijk.nl en website AKF.
Rijksoverheid	Geeft voorlichting over toepassingen van zon- en warmtewerende maatregelen, inclusief voorlichting over (bestaande) subsidiemogelijkheden.	Binnen 1 jaar voorlichting via VROM website.

4. Verbeteren gebruik ventilatievoorzieningen

De ventilatievoorzieningen dienen door de **groepsleiding** zodanig te worden gebruikt dat de beoogde ventilatiecapaciteit ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Voor alle **kidnercentra** (bestaand en nieuw) dient hiertoe voor de groepsleiding een duidelijke instructie van het gebruik van de ventilatievoorzieningen aanwezig te zijn, waarin aandacht wordt besteed aan:

- de mogelijkheden en het belang van een toereikende ventilatie tijdens gebruikstijd;
- de mogelijkheden voor en het belang van een verhoogde spuiventilatie tijdens de periode dat de groeps- en slaapruidten tijdelijk niet worden gebruikt;
- het gebruik (van de schakeling) van de mechanische ventilatie;
- het inschakelen van het ventilatiesysteem buiten gebruikstijden (avond, nacht en weekend);
- het uitschakelen van een eventueel aanwezige warmteterugwinunit (bypass).

In aanvulling op de hiervoor genoemde gebruiksinstructie is het om deze reden van belang dat de groepsleiding in kindercentra (bestaand en nieuw) met een deels of geheel natuurlijke ventilatie beschikt over:

- een instrument waarop de optredende CO₂-concentratie kan worden afgelezen;
- een duidelijke instructie over wanneer en hoe de ventilatie op basis van de gemeten CO₂-concentratie dient te worden verhoogd.

wie	actie	resultaat
Eigenaar van het gebouw	De eigenaar zorgt voor een tochtvrije toevoer van ventilatielucht. De ondernemer geeft zijn medewerkers voorlichting over het juiste gebruik van de ventilatievoorzieningen en controleert dit ook.	Daar waar dit snel en met relatief weinig kosten kan, dient dit binnen 2 jaar te worden bewerkstelligd. Indien ingrijpende maatregelen nodig zijn, stelt de eigenaar een plan van aanpak op om binnen 5 jaar te zorgen voor een tochtvrije toevoer van ventilatielucht. Binnen 2 jaar zijn medewerkers in de opvang zich bewust van hun eigen invloed op een fris binnenklimaat door het juiste gebruik van ventilatievoorzieningen.
Branchevereniging en	Motiveren ondernemers om bij hun medewerkers op de locaties het juiste gebruik van ventilatievoorzieningen onder de aandacht te brengen. Brancheverenigingen zoeken naar (contracten met) leveranciers voor CO2 meters en brengen vraag en aanbod bij elkaar. Het ontwikkelen van frisse luchtkaarten.	In de eerste 2 jaar daadwerkelijk en aantoonbare voorlichting met behulp van richtlijnen en instructies voor medewerkers, geënt op de verschillende soorten locaties. Stimuleren het gebruik van CO2meters als ondersteuning van de medewerkers in de kinderopvang. Dragen zorg voor blijvende aandacht <1 a 2 jaar uitbrengen van kaart i.v.m. verbeteren van gebruik door leidsters
BOinK	Stimuleren oudercommissies om het verbeteren van het gebruik van ventilatievoorzieningen via het adviesrecht te bevorderen. Met brancheverenigingen opstellen van voorlichting, geënt op de verschillende soorten locaties.	Informatie voor ouders toegankelijk op website en via FAQs.
GGD-Nederland	De GGD maakt de ééndagsmethode voor scholen, waarbij scholen worden bezocht met een onderzoeks- en meetmethodiek, geschikt voor kinderopvang en voert deze desgevraagd uit in opdracht van gemeente of provincie of mogelijk een ondernemer.	Het gereed maken van de ééndagsmethode binnen een jaar zodat z.s.m. van deze methode gebruik kan worden gemaakt.
VNG	Adviseert gemeenten om bewustwording van medewerkers in de kinderopvang te stimuleren, bijvoorbeeld door het laten uitvoeren van een ééndagsmethode door de GGD.	Zij informeert gemeenten hierover via haar website en nieuwsbrieven zodra de ééndagsmethode geschikt is gemaakt voor KO.
Abva/kabo	Geeft informatie voor medezeggenschapsorganen via websites/nieuwsbrieven aan haar leden.	Binnen 2 jaar op website www.fcbwjk.nl en website AKF
Rijksoverheid	Ondersteunt voorlichting over het juist en bewust gebruik van ventilatievoorzieningen.	Stelt subsidie beschikbaar voor het ontwikkelen van een ventilatiekaart in 2010 en voor het ontwikkelen van voorlichtingsmaterialen.

5. Verbeteren kwaliteit mechanische ventilatiesystemen

Voor alle recent gerealiseerde en nieuw te bouwen kinderdagverblijven geldt dat deze in het algemeen zijn voorzien van een gedeeltelijke of een volledige mechanische ventilatie. Op basis van het onderzoek is evenwel duidelijk geworden dat er meer aandacht zal moeten worden besteed aan het kwaliteitsniveau van mechanische ventilatiesystemen. Cruciale voorwaarden om bij kindercentra (bestaand en nieuw) met een deels of geheel mechanische ventilatie ook op langere duur een toereikende ventilatie te kunnen waarborgen, zijn:

- een (onafhankelijke) controle van de systeemprestaties ten tijde van de oplevering. De opdrachtgever dient zich bewust te zijn van de noodzaak om op een dergelijke controle toe te zien;
- een periodieke kwaliteitsbewaking van de systeemprestaties van de mechanische ventilatie (bijvoorbeeld door middel van een onderhoudscontract).

wie	actie	resultaat
Eigenaar	De eigenaar voert een controle uit op de systeemprestaties van de ventilatievoorziening. En onderneemt noodzakelijke acties	Op basis van de uitkomsten van deze controle stelt de eigenaar een plan van aanpak op en voert dit uit om binnen 5 jaar de kwaliteit van de mechanische systemen zonodig te verbeteren.
Branche-verenigingen	Wijzen ondernemers in de kinderopvang op het belang van een onderhoudscontract. Het ontwikkelen van protocollen voor uitvoerders en servicepartijen m.b.t. onderhoud/gebruik van ventilatiesystemen.	In de eerste 2 jaar voorlichting via websites en nieuwsbrieven. Handvatten voor specifiek op de kinderopvang gerichte werkwijzen, waardoor onderhoud en gebruik speciale aandacht krijgen.
BOinK	Stimuleert oudercommissies om verbetermaatregelen t.a.v. mechanische ventilatiesystemen via het adviesrecht te bevorderen.	Informatie voor ouders toegankelijk via website , FAQs, etc.
GGD-Nederland	Bevordert het door de GGD'en signaleren van de noodzaak voor een adequaat ventilatiesysteem en het adviseren naar gemeente en ondernemer over het belang ervan.	Informatievoorziening naar aanleiding van toezicht aan de ondernemer en gemeente.
VNG	Vraagt gemeenten prioriteit te geven aan toezicht en handhaving bij bestaande bouw en nieuwbouw op het gebied van mechanische installaties.	Zij informeert gemeenten hierover via haar website en nieuwsbrieven.
Abva/kabo	Geeft informatie voor medezeggenschapsorganen via websites/nieuwsbrieven aan haar leden.	Binnen 2 jaar op website www.fcbwijk.nl en website AKF
Rijksoverheid	Ondersteunt voorlichting over periodiek onderhoud en brengt subsidiemogelijkheden in kaart.	Binnen 2 jaar op website Vrom.

Ad 6 Aanpassing huidige wetgeving

Geadviseerd wordt een aanpassing van de wetgeving op de volgende punten (a t/m c) in overweging te nemen.

- a. De herkomst van ventilatielucht in verblijfsruimten van kinderdagverblijven.
- b. De ventilatie-eisen van de innovatieve gastouderopvang.
- d. Wijzigen ventilatie-eisen per bezettingsgraadklasse

Geluidwering gevel kinderdagverblijven

Met de voorgenomen wijziging van het Bouwbesluit wordt voor de bijeenkomstfunctie

voor kinderopvang een eis gesteld aan de geluidwering van de gevel waarbij voor een verblijfsgebied (c.q. de groepsruimte) wordt uitgegaan van een binnenniveau van 35 dB(A) en waarbij voor een bedgebied (c.q. de slaapruijnte) wordt uitgegaan van een binnenniveau van 30 dB(A). Met deze eisen kan het risico van hinder van buitengeluid alsmede het risico van het sluiten van de toevoervoorzieningen in de gevel als gevolg van geluidhinder, naar verwachting in voldoende mate worden beperkt.

wie	actie	resultaat
VROM/WWI	Gaat na in hoeverre het mogelijk is om het bouwbesluit aan te passen, ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> - herkomstlucht - geluidsniveau installaties - bezettingsgraadklasse - geluidwerende gevel Gaat na in hoeverre het Bouwbesluit in lijn gebracht kan worden met de Wet kinderopvang	Bouwbesluit beter toegesneden op bescherming gezondheid in Kinderopvang. Neemt in de volgende wijziging van het Bouwbesluit de minimale ventilatiecapaciteit voor nieuwbouw als uitgangspunt het max. aantal personen in de verblijfsruimte en: Stelt een geluidsniveau voor de ventilatie-installatie vast
OCW	Neemt aanvullingen t.a.v. binnenmilieu die in het convenant tussen ondernemers en ouders in de kinderopvang zijn opgenomen over in de vorm van beleidsregels zodat zij voor alle ondernemers in de kinderopvang van toepassing zijn.	Aanpassing van regelgeving (AMvB) n.a.v. wijzigingen in het convenant en geeft hieraan bekendheid.
Vrom-Inspectie	Toets nieuwe wet- en regelgeving op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid	Uitvoerbare en handhaafbare wetgeving
Vereniging BWT Nederland	Vertaalt wetgeving naar prioriteiten bij vergunningverlening en toezicht	Toepassing hiervan door gemeenten leidt tot toezicht gericht op gezondheidsaspecten
Abva/kabo	Informeert medezeggenschapsorganen via website www.fcbwjk.nl en website AKF over gewijzigde wet- en regelgeving en de gevolgen daarvan voor medewerkers.	Gezonde werkomstandigheden voor werkenden in de kinderopvang en voor de kinderen

Overkoepelende acties ter verbetering van de bestaande situatie

De brancheverenigingen van ondernemers en de belangenvereniging van ouders werken gezamenlijk de te nemen maatregelen in een vijftal concrete situaties uit. Dit kan met behulp van subsidie van OCW en VROM tot stand komen. Het uitwerken van de vijf verschillende situaties resulteert in voorbeelden waaruit de ondernemer het best bij hem passende voorbeeld kan volgen. Daarbij zal de luchtkaat die wordt ontwikkeld eveneens een rol spelen.

Fasering van de activiteiten

Eerste 2 jaren zijn specifiek gericht op het vergroten van de bewustwording bij alle betrokkenen. Deze bewustwording blijft ook daarna doorlopen, bij voorkeur ingebed in vaste structuren. Kinderopvang in nieuwbouw of na verbouw/herbouw van de panden zal direct bij oplevering en in gebruikneming moeten voldoen aan alle aan de kinderopvang te stellen eisen, dus ook die ten aanzien van een gezond binnenmilieu.
Voor kinderopvang in bestaande gebouwen wordt een fasering aangebracht in te nemen maatregelen. Afhankelijk van aard en omvang van de maatregelen en de daarmee gepaard gaande investeringen kunnen deze maatregelen direct genomen worden, op korte termijn of uitgespreid over maximaal 5 jaar.

Betrokken partijen en actiepunten

Ondernemers (MOgroep Kinderopvang, de Branchevereniging voor ondernemers in de kinderopvang (BKN))

De beide brancheorganisaties MO groep Kinderopvang en de BKN zijn organisaties voor ondernemers en behartigen de belangen van hun leden. In dit verband zullen de branchepartijen zich in eerste instantie vooral concentreren op het bewustwordingsproces bij hun leden en het verstrekken van informatie.

Waar in het plan van aanpak de eigenaar van het gebouw wordt aangesproken op het nemen van acties of het uitvoeren van maatregelen zal dit veelal gebeuren via de ondernemer in de kinderopvang. Immers de eigenaar is aan te spreken op wettelijke eisen tav van het bouwwerk. Hieraan moet worden voldaan zodat de ondernemer daar een kinderopvang kan realiseren. De eigenaren zijn geen directe partners in deze overeenkomst.

Dat bewustwordingsproces heeft betrekking op een set van afspraken te weten:

1. Stimuleren van het aanbrengen van warmtewering.
2. Stimuleren van het gebruik van CO2 meters.
3. Het ontwikkelen van frisse luchtkaarten.
4. Motiveren van medewerkers in kinderopvang voor ventileren en spuien op verantwoorde wijze.
5. Het bewustwordingsproces van de ondernemer richting de verschillende rollen binnen de overheid; c.q. bouwvergunning, verwerven van gebouwen voor exploitatie, onderhoud en service van ventilatievoorzieningen, controlemechanismen richting de ondernemer.
6. Het ontwikkelen van richtlijnen en instructies m.b.t. medewerkers.

Welke middelen zijn hiertoe benodigd vanuit benoemd bewustwordingsproces.

- ❖ Informatie vanuit betrokken partijen richting de ondernemer middels een vijftal concrete, praktische voorbeelden vanuit de praktijk; BSO in een school, gebouw niet specifiek voor de kinderopvang, "etalage crèches", kinderopvang in publiek gebouw, opvang in specifiek op kinderopvang gericht gebouw.
- ❖ Informatie en communicatie m.b.t. de inzet van financiële middelen omtrent het aanbrengen van warmtewering, de frisse luchtkaart en CO2 meter.;
- ❖ Het ontwikkelen van protocollen voor uitvoerders en servicepartijen m.b.t. onderhoud/gebruik van ventilatiesystemen toegesneden op het aantal daadwerkelijk aanwezige kinderen.
- ❖ Het opnemen van het onderwerp in de risico-inventarisatie gezondheid; (opgenomen in het nieuwe digitale integrale systeem van de branche).
- ❖ Voor de naleving van bovenstaande wetgeving de informatie vatten in brochures en verstrekken van informatie vanuit de brancheorganisaties aan de markt middels website, nieuwsbrieven enz..
- ❖ Opnemen van het tijdsplan m.b.t. implementatie en naleving van benoemd bewustwordingsproces; (de investeringen op de lange termijn spreiden over 5 jaar, na 2 jaar controle op het bewustwordingsproces benoemd onder aandachtspunt nr. 3 en 4, (de resultaten van deze maatregelen dienen na 5 jaar in een onderzoek

door VROM te worden getoetst, LBP-onderzoek(kenmerk:R043165aaA1.hv) waarde als nulmeting).

- ❖ Brancheorganisaties willen onderzoeken met welke partijen (CO2 meters) zij eventuele contracten kunnen afsluiten.

Ouders (BOinK)

De Belangenvereniging van ouders in de kinderopvang behartigt de belangen van ouders. Zij ondersteunt en versterkt de positie van ouders. Ouders en oudercommissies kunnen bij de vereniging terecht voor advies.

- De belangenvereniging voor ouders sluit zich aan bij het streven van de branches voor de ondernemers in de kinderopvang.
- Opstellen vijftal voorbeelden van concrete situaties en de daarbij behorende maatregelen (samen met ondernemers).
- Via oudercommissies en adviesrecht toezien op naleving wetgeving door ondernemers in de kinderopvang en waar nodig gemeente en GGD aanspreken.
- Aanpassen ventilatievoorzieningen afdwingen via oudercommissies en adviesrecht, evt. aanspreken gemeente.
- Tav warmtewerende maatregelen; maatregelen afdwingen via oudercommissies en adviesrecht.
- Nieuwe wetgeving; Via oudercommissies en adviesfunctie gemeenten aanspreken.
- Opstellen instructie tbv ventilatie (samen met ondernemers en i.o.m. GGD) .
- Aandacht vragen voor brandveiligheid via oudercommissies.

GGD'en

De GGD is de toezichthouder van de gemeente in relatie tot de Wet kinderopvang.

- Adviseren en toetsen nieuwbouw, verbouw of uitbreiding aan Wet op de Kinderopvang en andere relevante regels. Bij nieuwe situaties gezamenlijke inspectie met gemeente.
- Inspectieprotocollen bespreken in convenantenoverleg met ondernemers en ouders.
- Adviseren en signaleren van tekortkomingen in relatie tot convenanten en beleidsregels in de Kinderopvang.
- Signaleren van ventilatie- en warmteproblemen en hierover adviseren in relatie tot de RI&E.
- Informeren en voorlichting geven in samenhang met inspectietaken. Dit mede aan de hand van een door de GGD op te stellen document "Gezond Binnenmilieu" .
- De één-dagmethode voor scholen, waarbij scholen worden bezocht met een onderzoeks- en meetmethodiek, geschikt maken voor kinderopvang en desgevraagd uitvoeren in opdracht van gemeente of provincie.

Gemeenten (VNG/Vereniging BWT Nederland)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de registratie van de kinderopvang, het verlenen van bouwvergunningen bij nieuw en verbouw en het toezicht daarop en ook voor het toezicht op de bestaande bouw.

- De VNG spreekt gemeenten aan (ledenbrief) op hun toezicht op bestaande bouw en op vergunning en uitvoering bij nieuwbouw, verbouw en uitbreiding. Bij niet voldoen aan regelgeving corrigerend optreden.
- De VNG adviseert gemeenten (ledenbrief) om bij nieuwe situaties door BWT en GGD gezamenlijke inspectie uit te laten voeren.

- VNG adviseert gemeenten (ledenbrief) tot geïntegreerde vergunningverlening (omgevingsvergunning per 1 juli 2010) waarbij de vergunning pas wordt afgegeven wanneer aan alle relevante eisen (bv Bouwbesluit, /wet kinderopvang) aantoonbaar is voldaan.
- VNG(ledenbrief) Gemeente beziet desgewenst mogelijkheden om via een financiële regeling geld voor verbetermaatregelen voor te schieten aan ondernemers.
- De VNG stimuleert de gemeenten om bewustwording te stimuleren bijvoorbeeld door laten uitvoeren van ééndagsmethode door GGD/Milieu&Gezondheid.
- De vereniging BWT Nederland zet zich in om het toetsingsniveau van de vergunningen aan te scherpen en het handhavingsbeleid op de kaart te zetten door informatieverschaffing en voorlichting via de website en via bijeenkomsten.
- De vereniging BWT Nederland adviseert de afdelingen BWT om zich bij de uitvoering van de ééndagsmethode aan te sluiten bij de GGD aan voor het beoordelen van de bouw- en installatietechnische aspecten. Zonodig worden corrigerende maatregelen opgelegd.
- De Vereniging BWT Nederland adviseert BWT van gemeenten om maatregelen af te dwingen via gemeentelijke vergunning met toezicht door GGD.
- De vereniging BWT Nederland ; voor nieuwe en bestaande wetten; Wetgeving vertalen naar prioriteiten bij vergunningverlening en toezicht.

Vakbonden (ABVA/KABO)

Voor medewerkers in de kinderopvang is het eveneens van belang dat zij in een gezond binnenklimaat werken. Daarom is ook de vakbond betrokken bij het realiseren van verbeteringen in het binnenklimaat.

- Meenemen voldoen aan wet- en regelgeving in arbo-eisen bij FCB (arbeidsmarktfonds) in de arbocatalogus.
- Meenemen in arbo-eisen bij FCB (arbeidsmarktfonds) in de arbocatalogus.
- Verschaffen van informatie aan medezeggenschapsorganen via website www.fcbwjk.nl en website AKF.

VROM-Inspectie

De VROM-Inspectie is verantwoordelijk voor het stelseltoezicht betreffende de VROM wet- en regelgeving

- De VROM-Inspectie spreekt de gemeente aan op haar verantwoordelijkheid en stimuleert gemeenten om aan het binnenmilieu in het handhavingsbeleid een hogere prioriteit te geven.
- De VROM-Inspectie voert een aantal inspecties uit in het kader van thematisch toezicht bij nieuw- of verbouw van kinderopvang en brengt dit in de publiciteit.
- Geconstateerde tekortkomingen worden doorgegeven aan betrokkenen, gemeente en zonodig voor aanvullende voorlichting aan GGD. Daarnaast wordt gerapporteerd naar beleid en politiek.
- Nieuwe wetgeving; Toetsen uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Rijk (OCW, VROM, SZW, VWS)

De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het beleid rond kinderopvang, de wet en regelgeving hieromtrent en de implementatie daarvan.

- Voorlichting over wettelijke voorschriften en naleving daarvan aan houders.

- Verhelderen rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen.
- Het Rijk bevordert het Inrichten van een kennis en informatiepunt voor de kinderopvang ten aanzien van binnenmilieu, arbo en gezondheid bijvoorbeeld ondergebracht in het "digitale instrument" van de ondernemers.
- Folders ontwikkelen voor bestaande bouw en nieuwbouw in samenwerking met branches.
- Voorlichting over benodigde ventilatievoorzieningen en over 'juist en bewust gebruik van ventilatievoorzieningen' evt. in combinatie met CO2 meter en voorlichting hoe hier op een bewuste en verantwoorde manier mee kan worden gewerkt.
- OCW stelt heldere beleidsregels op ten behoeve van het toezicht door de gemeente/GGD.
- OCW neemt aanvullingen ten aanzien van binnenmilieu en brandveiligheid in het convenant tussen ondernemers in de kinderopvang en ouders over in beleidsregels zodat zij voor alle ondernemers in de kinderopvang van toepassing zijn.
- OCW/VROM na 2 jaar tussenevaluatie tav bewustwording en genomen maatregelen (LBP-rapport als 0-meting).
- OCW/VROM na 5 jaar evaluatie en toetsen van bereikte situatie ten aanzien van bewustzijn en feitelijke situatie ten aanzien van een gezond binnenmilieu.
- In kaart brengen van beschikbare subsidiemogelijkheden. Inclusief voorlichting over subsidie mogelijkheden.
- Voorlichting over toepassingen van zon- en warmtewerende maatregelen.
- In samenwerking met gemeenten en architecten opstellen van PvE voor de kinderopvang (Senter Novem, aansluiten bij brede scholen).
- Voorlichting over periodiek onderhoud etc..
- Nieuwe wetgeving; VROM/WWI gaat na in hoeverre het mogelijk is om het bouwbesluit / bouwwerkbesluit aan te passen ten aanzien van:
  - herkomst lucht;
  - geluidsniveau;
  - bezettingsgraadklasse / aantal personen;
  - geluidwering gevel;
  - nominale ventilatiecapaciteit;
- Ook wordt door VROM/WWI nagegaan in hoeverre het Bouwbesluit in lijn gebracht kan worden met de Wet kinderopvang.